

Nr 398

Av fru Löfqvist, om rätt för vägarbetaren H. S. Svensson att för
erhållande av pension tillgodoräkna viss tjänstgöring.

Efter framställning i ärendet från Svenska vägarbetareförbundet den 9 februari 1956 framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 157 vid 1956 års riksdag förslag om reviderad tjänstårsberäkning enligt arbetarpensionsreglementet för vägarbetaren vid vägförvaltningen i Blekinge län H. S. Svensson. Svensson, som sedan den 1 januari 1944 var anställd vid vägförvaltningen — efter att dessförinnan ha varit anställd vid vägghållnings- och vägdistrikt i 17 år — hade under fullgörande av militärtjänstgöring i maj 1940 insjuknat i lungtuberkulos. Härför hade han tillerkänts livränta jämlikt 1927 års militärsättningsförordning. Under anställningen hos vägförvaltningen hade han drabbats av två återfall av sjukdomen omfattande sammanlagt cirka sex år, varav omkring 13 månader under 1944—1945 och i övrigt tiden 30 juli 1947—5 juni 1952. Under dessa perioder hade nämnda livränta erhållits, men då denna icke var att betrakta såsom »avlöning» i den bemärkelse, som avses i arbetarpensionsreglementet, hade sjukdomstiden ej räknats såsom tjänstår till någon del. På grund härav skulle Svensson vid sin avgång från tjänsten den 30 november 1958 kunna räkna endast cirka 20 tjänstår mot cirka 26 tjänstår om sjukdomstiden medräknats, vilket innebar att pensionen per år blev cirka 1 300 kronor mindre.

Förbundet ansåg omständigheterna skäligen tala för att Svensson i full utsträckning finge tillgodoräkna den ifrågavarande sjukdomstiden. Kungl. Maj:t fann emellertid i propositionen att tillgodoräkandet borde allt som allt gälla endast 2 år 26 dagar. Denna tid motsvarade summan av de perioder, varunder Svensson, enligt från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inhämtade upplysningar, skulle ha uppburit sjuklön enligt gällande kollektivavtal, därest hans sjukledighet varit föranledd av »vanlig sjukdom», i vilket fall pensionsreglementets villkor om »avlöning» varit uppfyllt.

Riksdagen anmälde i skrivelse den 22 maj 1956, nr 273, med överlämnande av statsutskottets utlåtande nr 120, sitt beslut i anledning av propositionen. Beslutet innebar bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta om reglering av Svenssons pensionsförmåner. Kungl. Maj:t beslöt sedermera den 29 juni 1956 sådan reglering enligt de i propositionen föreslagna grunderna.

Enligt nyssnämnda beslut kommer Svensson att vid pensionsålderns inträde den 1 december 1958 kunna räkna tjänsteår med 22 år 3 månader 3 dagar, vilket motsvarar en årlig tjänstepension av omkring 5 400 kronor.

Med fullt tillgodoräknande av sjuktiden skulle han få 26 år 1 månad 20 dagar, motsvarande en pension på 6 300 kronor.

Som ovan framhållits hade Kungl. Maj:t i sin proposition och sitt sedermera fattade beslut beaktat vad som Svensson i händelse av »vanlig sjukdom» kunnat få sjukavlönning för enligt gällande kollektivavtal. Emellertid synes starka skäl tala för att i detta fall mindre vikt lägges vid den begränsning, som följer av en sådan jämförelse. Avgörande betydelse bör i stället tillmätas den omständigheten att Svensson ådrog sig sjukdomen under militärtjänst och, såvitt av förhållandena framgår, på grund av med denna förknippade faktorer. Eftersom Svenssons relativt långa sjukfrånvaro alltså sannolikt ej skulle ha uppkommit om han ej blivit utsatt för de under militärtjänsten i hans fall speciellt påfrestande omständigheterna, synes det icke fullt följdriktigt att låta den i princip positiva ståndpunkt, som Kungl. Maj:t och riksdagen tidigare visat i Svenssons fall, i sin praktiska verkan bli begränsad av en jämförelse med den tid, varunder sjuklön kunde ha utgått enligt de för civila förhållanden avpassade bestämmelserna i för Svensson tillämpliga kollektivavtal. Också ur såväl individens som samhällets synvinkel måste det väl sägas vara oriktigt och stötande, att en medborgare, som under fullgörande av sin värnplikt i för landet kritiska tider blir utsatt för skada, skall på grund därav få vidkännas — förutom som i Svenssons fall en bestående nedsättning av arbetsförmågan — en efter avslutad livsgärning mindre pension från sin civila anställning. Här må vidare understrykas, att Svenssons arbetsgivare, vägförvaltningen i Blekinge län, i skrivelse den 31 januari 1956 till Svenssons fackorganisation bekräftat »att Svensson, därest den under militärtjänsten ådragna sjukdomen ej hindrat, skulle, såvitt nu kunnat bedömas, hava utfört arbeten åt vägförvaltningen kontinuerligt under åren 1944—1952». Nämnas kan att Svenssons enligt militärensättningsförordningen utgående livränta sedan en längre tid tillbaka är baserad på en med 15 % nedsatt arbetsförmåga och uppgår allenast till 30 kronor per månad. Denna minskning i tjänstepensionen, som enligt ovan kommer att inträffa om ingen ytterligare revidering i tjänsteårsberäkningen sker, är f. n. 900 kronor per år och kan bli större beroende på ev. ökning av nu gällande rörliga tillägg. Nyssnämnda livränta uppväger alltså endast till cirka en tredjedel skillnaden i pensionen.

Därtill kommer den negativa verkan som Svenssons nedsatta arbetsförmåga kan bedömas medföra i hans möjligheter att efter pensioneringen kunna med arbete i tillgänglig och lämplig utsträckning utfylla sin tjänstepension till vad som behövs för en draglig försörjning av sig och hustrun.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta att bemyndiga Kungl. Maj:t att, med ändring av dess beslut den 29 juni 1956, medgiva Svensson att såsom tjänstår för pension enligt arbetarpen-

sionsreglementet få tillgodoräkna all sådan tid efter den 1 januari 1944, varunder han till följd av den i militärtjänsten ådragna sjukdomen icke kunnat vara i arbete eller, därest detta icke skulle kunna bifallas, tillerkänna honom en mot den gynnsammare tjänstårsberäkningen svarande tilläggspension.

Stockholm den 26 januari 1958

Thyra Löfqvist